

A FLORAL POETESS

Al. Cistelecan, Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu-Mureş

Abstract: The article briefly restores the biography of the poet Veturia M. Florenţiu and reviews her creation, today forgotten and completely ignored.

Keywords: Veturia M. Florenţiu, flowers' language, floral symbolism, bouquet recipes.

Dintre delicate, amărâte şi firave face parte şi Veturia M. Florenţiu, moartă la abia treizeci de ani.¹ De nu s-ar fi măritat prea repede² cu profesorul Marin C. Florenţiu, "autor de manuale, pe atunci revizor al şcolilor din Judeţul Muscel,"³ ar fi fost primul Manolescu⁴ din istoria noastră literară. A învăţat, după cum zice Stan V. Cristea, "singură să scrie şi să citească"⁵ (sunt de acord şi ceilalţi biografi) iar odată măritată îşi dă examenul convenit la Eforia Şcoalelor şi e numită directoare a Şcolii de fete din Alexandria. Stă aici doar şapte ani, căci în 1867 se mută, tot directoare, la Ploieşti. Nu se înţelege însă cu restul cancelariei, care-i face atmosferă neplăcută (zic Faifer şi Cristea) şi demisionează (era şi bolnavă), mutându-se la Bucureşti. Cît a fost ploieşteancă, a fost însă publicistă activă (în ziarul *Amicul şcolii*, scos de soţ), cu „articole variate şi instructive,” după cum precizează *Notiţa...* (şi Pop întocmai după ea; de fapt, Pop n-are scrupule să copieze mai toată *notiţa*, cuvînt de cuvînt). Tot mai bolnavă, apucă să-şi vadă prima ediţie din *Limbajul florilor*, apărută în 1872. Ediţia următoare, îmbogăţită, e îngrijită de "a doua sosoară a d-lui M. C. Florenţiu", Parascheva,⁶ femeie de treabă şi fără resentimente pentru prioritate.

Limbajul florilor e treabă serioasă, nu simplă invenţiune metaforică sau lanţuri de epitete cu profume şi colori; e mai aproape de eseu (presărat cu floricele, fireşte, şi împănăt cu

¹ Asta depinde însă de ce dată a naşterii acredităm. Dicţionarele (*Dicţionarul literaturii române de la origini pînă la 1900*, Editura Academiei, Bucureşti, 1979, în care articolul îi aparţine lui Florin Faifer; *Dicţionarul scriitorilor şi publiciştilor teleormăneni*, scos de Stan V. Cristea în 2005 la Editura Rocrisiss din Alexandria, precum şi *Dicţionar subiectiv de literatură. Argeş*, Cu o antologie de poezie şi optsprezece scrisori inedite, realizat de Sergiu I. Nicolaescu şi publicat în 2012 la Editura Ordessos din Piteşti) o dau născută în 1846, la Cîmpulung-Muscel; Vasile Gr. Pop, în *Conspect-ul său asupra literaturii române şi literaturilor ei de la început şi pînă astăzi în ordine cronologică* (Ediţie critică, studiu introductiv şi note de Paul Lăzărescu, Editura Eminescu, Bucureşti, 1982, p. 297) o înregistrează în 1847 (dar o notă a editorului îl corectează şi o trece tot în 1846); în schimb, *Notiţa biografică* de la cea de-a III-a ediţie din singurul ei volum (*Limbajul florilor*, elaborat de d-na Veturia M. Florenţiu, Ediţiunea III, din nou revăzută de M.C. Florenţiu, Editura Librăriei Socec&Comp., Bucureşti, 1888; cu mulţumiri Bibliotecii Centrale Universitare Iaşi pentru amabilitatea de a-mi fi pus volumul la dispoziţie) zice că e născută "pe la finele anului 1844" (p. 107). Nu ştiu cine e mai credibil; aş zice că soţul editor ar trebui să ştie, totuşi, mai bine. Fireşte, nu se va face moarte de erudit pentru a destrăma aceste neclarităţi, dar dacă tot le-am constatat, le-am semnalat. De murit, a murit în 1876, la Bucureşti (aici e consens), "cu daună pentru societatea română", după cum zice *Notiţa...* şi Pop după ea întocmai.

² Şi asta depinde de creditul dat exegeţilor; după dicţionare, s-a măritat pe la vreo 13 ani, împliniţi, totuşi; *Notiţa...* precizează că a făcut-o doar "înainte de a atinge etatea de 17 ani."

³ Florin Faifer, *op. cit.*, p. 359.

⁴ Stan V. Cristea, *op. cit.*, p. 172.

⁵ Idem.

⁶ *Prefaţa editorului* la ediţia a III-a, p. 6.

cîteva poezii) decît de poemul în proză; în orice caz, e o pledoarie cu manual de susținere, numai bun pentru inițierea în rafinatele de simbolistică florală ("o carte – zice Faifer - plină de candori, o inițiere, și gingașă și naivă, în universul florilor").⁷ Ideea însăși a cărții are argument educativ, căci Veturia n-a vrut să lase literatura română cu un gol de delicatețe, așa că văzînd ea, "a căreia inimă și frumoase sentimente /.../ erau tot atît de curate și suave ca și profumul roselor," "că lipsește în literatura română cea mai gingașă și cea mai sentimentală carte: *Limbăgiul florilor*", pe loc "și întreprinse a umplea acest gol prin adăogirea unei frumoase verige în lanțul născîndei noastre literaturi."⁸ Veturia însăși se temea de oarece ezoterism în expunerea temei, dar numaidecît ne previne "să nu se mire nimeni, de păruta obscuritate a acestui ingenios și neocomparabil limbăgiu"⁹ și ne și oferă un fel de scară a numerelor tîlcuitoare, alcătuiind un util *vocabular* și un carnet de *embleme* florale. Nu înainte de a ne familiariza cu conceptul ca atare, căci, zice ea într-o notă, "limbăgiul florilor" reprezintă un fel de "vorbă simbolică în care florile, fie isolate sau unite în oarecare mod, servă a exprima o cugetare, un sentiment secret."¹⁰ Nu e, firește, un manual universal, unul care să străbată toată botanica; e un breviar care face antologie de flori, alegîndu-le doar pe "cele mai cunoscute și cu semnificațiile cele mai demne de a putea figura în biblioteca unei familii".¹¹ *Dedicat doamnelor și domnisioarelor române*, manualul le instruește în construcția de buchete cu împletituri simbolice, dînd, concret, și cîteva rețete eficiente de simbolizare, cu mesaj, zice Veturia, mult mai iradiant decît al unor banale bilețele. Iată, bunăoară, cum se poate alcătui un buchet de consolare: dintr-o *volbură* – care zice "comptează pe devotamentul meu", o *micsandă* (însemnînd "fidelitate în nenorocire") și o simplă *ramură de ederă* (ce declară "adevărată prietenie").¹² Orice situație își are rețeta ei, căci Veturia contează pe un fel de chimie simbolică și brevetează un mic tabel al lui Mendeleev, cu valențele simbolice ale fiecărei flori. Publicul-țintă e, firește, lovit în plin rafinament, mai ales că Veturia "ardea de dorința de a-și vedea sexul (*honni soit qui mal y pense*, n.n.) și în special femeia română rădăcată la o sferă mai înaltă de activitate", cum zice, foarte inocent-pervers, Gr. Pop.¹³ Rețetele simbolizante nu-s chiar simple, căci contează poziția florii (înclinarea într-o parte sau alta), numărul lor, felul cum sunt legate, mă rog, multe lucruri subtile și pentru care trebuie neapărat instrucție serioasă în subtilitate. Veturia e destul de savantă, face citații din autorități, e documentată și gata de emancipare, inclusiv lingvistică (deși lui Faifer "limba" i se pare "impură, cu neologisme hibride").¹⁴ Totuși, dominante sunt "tendențele ei către simplitate și natural"¹⁵ (e de acord și Faifer, căci și el remarcă "o simplitate ce păstrează un sunet delicat")¹⁶ iar "ideile, stilul și termenii apar în

⁷ Florin Faifer, *op. cit.*

⁸ Ibidem.

⁹ *Limbăgiul florilor*, ediția citată, p. 20.

¹⁰ Idem, p. 10.

¹¹ Ibid., p. 13.

¹² Ibid., p. 16.

¹³ Vasile Gr. Pop, *op. cit.*, p. 298. Ce-i drept, Pop doar copiază din *Notița biografică*, și încă întocmai.

¹⁴ Florin Faifer, *op. cit.*

¹⁵ *Notița...*, p. 108.

¹⁶ Florin Faifer, *op. cit.*

toată claritatea” ”pretutindeni”¹⁷ (Pop e aici mult mai delicat, căci, după el, ”limba, stilul sunt atât de suave și curate ca și caliciul rozelor”).¹⁸ Firește că misiunea simbolizantă a florilor e întâi de toate una morală (”comentariul e moral, sentimental”, zice Faifer),¹⁹ iar pentru a o releva mai bine Veturia face un fel de fabule, cu morala trasă în clar (fiecăre floare e o alegorie; iată, bunăoară, ”viorica” - întruparea ”modestiei” -: ”Viue imaginea acelor ce se petrec în lume, unde virtutea și cele mai mari bine-faceri, nu sunt adesea compensate decât printr-o desprețuitoare uitare, sau chiar prin insulte și persecuțiuni”).²⁰ Cîteva flori o emiționează liric (face ”portretul cîtor-va flori”), așa că le sfîrșește portretul printr-un imn în versuri: ”Gingaș fiu al primăverei,/ Ghiocelul mult iubit!/ Tu înfrunți viscole grele/ Ce te bat neconținut,/ Ca s-aduci în inimi triste/ Amoru-ți *consolator*,/ Și verginei inocente/ Dulci speranțe-n viitor” (ghiocelul e simbolul ”consolațiunii”).²¹ Faifer zice că Veturia are ”o firavă imaginație plastică,”²² dar dacă chiar are așa ceva, e firavă de tot.

Dicționarul de simboluri și semnificații moral-florale al Veturiei e, însă, chiar interesant, mai ales prin surprizele de semnificație propuse (”angelică – *inspirațiune*; alun – *reconciliere*; arțar – *rezervă*; brîndușe – *adio plăceri!*; busuioc – *neavere*; cănipă – *caracter bun*; carpin – *maritagiul*”; etc.). Cele cîteva poezii reproduse în *Notița biografică* sunt de natură (primăvară, toamnă), cu ton adecvat anotimpului. Nu știu dacă poate fi adevărat ce zice Gr. Pop despre faptele lirice ale Veturiei (cum că ”Lirica, pastorală, și mai cu osebii elegia, era muzica ale cărei note vibrau cu putere în sufletul său”),²³ dar poate el va fi văzut și ”bogat (-ul) manuscript cu o mulțime de poezii alese și suave”²⁴ și pe care spera ca soțul să-l publice. Din cîte știu, n-a făcut-o. Păcat, că poate așa s-ar fi putut vedea talentul ”discret”²⁵ al Veturiei, oricît de discret ar fi fost el. Așa însă, cu manuscriptul rămas în sertar, lucrul cel mai interesant la Veturia e tabelul cu simboluri florale.

¹⁷ *Notița...*, p. 108.

¹⁸ Vasile Gr. Pop, *op. cit.*, p. 297.

¹⁹ Florin Faifer, *op. cit.*

²⁰ *Limbajul...*, p. 48.

²¹ *Ibidem*, p. 46.

²² Florin Faifer, *op. cit.*

²³ Vasile Gr. Pop, *op. cit.*, p. 298.

²⁴ *Idem*, *ibidem*.

²⁵ Florin Faifer, *op. cit.*